การปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
THE REFORMATION OF LAWS CONCERNING EMPOWERMENT DISABLED PERSONS

ศาสตราจารย์ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์
Professor Wiriya Namsiripongpun
อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : wiriyanam@gmail.com
Faculty of Law, Thammasat University : wiriyanam@gmail.com

Received : February 6, 2020
Revised : September 28, 2020
Accepted : October 8, 2020

บทคัดย่อ

เมื่อปี พ.ศ. 2524 สหประชาชาติประกาศให้เป็นปีคนพิการสากล มีการเรียกร้องให้รัฐบาลต่าง ๆ ออกกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ รัฐบาลสมัยนั้นมีพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีประกาศนโยบายให้มี พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการสำหรับประเทศไทย แต่รัฐบาลสิ้นสุดลงก่อนที่กฎหมายจะสำเร็จ เครือข่ายคนพิการโดยการนำของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยรณรงค์ให้มี พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการสำเร็จในปี พ.ศ. 2534 ต่อมาสหประชาชาติเสนอให้มีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งเน้นหลักการให้คนพิการมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ประเทศไทยใช้เวลาพัฒนา พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการคู่ขนานไปกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ในที่สุด พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ถูกยกเลิกเปลี่ยนเป็น พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ให้ความสำคัญในการจัดตั้งกองทุนและให้กองทุนเป็นนิติบุคคล แต่กองทุนก็ยังไม่สามารถเป็นนิติบุคคลจนทุกวันนี้ เมื่อมีแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ตาม พ.ร.บ.แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 จึงเสนอเรื่องการปฏิรูปกองทุนเข้าไปในแผนดังกล่าว

การฟื้นฟูสมรรถภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เพียงแต่อาศัยงบประมาณจากรัฐบาลซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาย่อมจะมีไม่เพียงพอ ดังนั้นใน พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และพ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ล้วนแต่กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุน และคนพิการได้ขอให้ร่างกฎหมายกำหนดให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นนิติบุคคล หากกองทุนเป็นนิติบุคคลและศูนย์บริการคนพิการทั่วไปมีวัตถุประสงค์ชัดเจนที่จะฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเพื่อให้ช่วยเหลือตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน ให้คนพิการได้รับการอบรมเรื่องการประกอบอาชีพ และสนับสนุนให้นำเอาอาชีพที่ได้รับการอบรมไปสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปที่ยังมีอยู่ในจำนวนไม่มากได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งทั่วประเทศเพื่อให้บริการฝึกอาชีพและสร้างรายได้ให้กับคนพิการทั้งประเทศได้อย่างทั่วถึง โดยวางแผนตามแผนปฏิรูปประเทศไทย 20 ปี ให้คนพิการมีงานทำเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 80 หรือเป็นจำนวน 680,216 คนของคนพิการที่อยู่ในวัยทำงาน จากปัจจุบันที่คนพิการในวัยทำงานมีงานทำเพียง 265,918 คน นอกจากจะเปลี่ยนคนพิการจากการเป็นภาระของครอบครัวและสังคมให้กลายเป็นพลัง ทำให้คนพิการมีส่วนขับเคลื่อนในการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการใช้จ่ายรายได้ของตนที่ได้มาจากการประกอบอาชีพ ดังนั้น การพัฒนาคนพิการให้มีรายได้ มีแต่ได้ไม่มีเสีย ภาครัฐ ภาคเอกชนและคนพิการจึงต้องระดม

สรรพกำลังมาช่วยกันทำงานเพื่อให้แผนที่วางไว้บรรลุผล อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนพิการ ครอบครัวของคนพิการและประเทศไทย

คำสำคัญ

ปฏิรูปกองทุน, นิติบุคคล, ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป, อาชีพ

ABSTRACT

The United Nations declared the year 1981 as the International Year of Disabled Persons, calling for national governments to promulgate legislations with regards to the rehabilitation of disabled persons. During this era, General Prem Tinsulanonda, acting as the Prime Minister, announced a policy to legislate an Act dedicated to fulfill such objective. However, his term came to an end before the policy could take effect.

Networks of Disabled Persons, led by The Council of Disabled Persons of Thailand. Association, successfully lobbied for the enactment of the Rehabilitation of Disabled Persons Act B.E. 2534 (1961) in 1961. The United Nations subsequently adopted the Convention on the Rights of Persons with Disabilities which emphasizes in creating equal opportunities for disabled persons. In the meantime, Thailand continued to develop the Rehabilitation of Disabled Persons Act in parallel with the Convention. Finally, the Rehabilitation of Disabled Persons Act was superseded by the Persons with Disabilities Empowerment Act B.E. 2550 (2007). Both legislations made clear the significant of the need to organize a fund in which would take form of a juristic person, but this has not been materialized even until today. Nonetheless, the idea was proposed during the social reformation pursuant to the National Reform Plans and Procedures Act B.E. 2560 (2017).

The process of rehabilitating disabled persons, and thus equalizing opportunities indiscriminately, is acknowledged to require substantial funding, and to simply rely on the government budget of a developing-country is not enough. Therefore, the Rehabilitation of Disabled Persons Act and the Persons with Disabilities Empowerment Act prescribed the establishment of a fund. Additionally, disabled persons have campaigned for a draft legislation to provide a basis of creating such Persons with Disabilities Empowerment Fund as a juristic person. This approach was deemed beneficial because the juristic person can also take on a role as a service center for disabled persons with a clear purpose of rehabilitating and equipping disabled persons with skills necessary for daily activities, as well as offering vocational training and encouraging the application of the training in their professions to earn incomes to financially support themselves and their families.

Several established service centers for disabled persons have been encouraged to set up in locations around the country as to ensure that vocational training would be accessible throughout the country, aiming to create income-earning opportunities for disabled persons. According to the

20-year national reformation plan, the goal is to increase employment of disabled persons by 80 per cent or have 680,218 disabled persons amongst the working age population in employment, a drastic increase from the current number being 265,918. Disabled persons would no longer be a burden to their family or society, but instead they would be empowered to contribute in driving the economy forward through economic stimulation resulting from their incomes and spending as part of being employed. Thus, purely benefits can derive from the policy of rehabilitating disabled persons. Consequently, the public and the private sector, and the disabled must join in the collective efforts to ensure successful implementation of this plan. The outcome of which will certainly be of benefit to disabled persons, their families and Thailand as a nation.

Keywords

fund reformation, juristic person, service center for disabled persons, profession

บทนำ

เมื่อปี พ.ศ. 2524 สหประชาชาติประกาศให้เป็นปีคนพิการสากล มีการเรียกร้องให้รัฐบาลต่าง ๆ ออกกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ รัฐบาลสมัยนั้นมีพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีได้ประกาศนโยบายให้มี พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการสำหรับประเทศไทย แต่รัฐบาลสิ้นสุดลงก่อนที่กฎหมายจะสำเร็จ เครือข่ายคนพิการโดยการนำของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยรณรงค์ให้มีพ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการสำเร็จในปี พ.ศ. 2534 ต่อมาสหประชาชาติเสนอให้มีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งเน้นหลักการให้คนพิการมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ประเทศไทยใช้เวลาพัฒนา พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการคู่ขนานไปกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ในที่สุด พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ถูกยกเลิกเปลี่ยนเป็น พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กฎหมายทั้ง 2 ฉบับให้ความสำคัญในการจัดตั้งกองทุนและให้กองทุนเป็นนิติบุคคล แต่กองทุนก็ยังไม่สามารถเป็นนิติบุคคลจนทุกวันนี้ เมื่อมีแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ตาม พ.ร.บ.แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 จึงเสนอเรื่องการปฏิรูปกองทุนเข้าไปในแผนดังกล่าว

การฟื้นฟูสมรรถภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เพียงแต่อาศัยงบประมาณจากรัฐบาลซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาย่อมจะมีไม่เพียงพอ ดังนั้นใน พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และพ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ล้วนแต่กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุน และคนพิการขอให้ร่างกฎหมายกำหนดให้กองทุนเป็นนิติบุคคล แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ถึงกระนั้นเครือข่ายคนพิการได้พยายามขอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่พิจารณากฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ให้ใส่คำว่า นิติบุคคล เข้าไปในกองทุนด้วยแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

ทำไมเครือข่ายคนพิการจึงต้องการให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นนิติบุคคล เพราะเมื่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการไม่ได้เป็นนิติบุคคล กองทุนดังกล่าวจำเป็นต้องไปสังกัดหน่วยงานของรัฐ เมื่อสังกัดหน่วยงานของรัฐก็จำเป็นต้องใช้ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายอย่างหน่วยงานของรัฐซึ่งขาดความยืดหยุ่นและไม่สามารถใช้เงินในกองทุนทำงานในเชิงรุกได้ ถึงแม้ พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 มาตรา 6 (7) กำหนดให้มีการออกระเบียบของกองทุนโดยเฉพาะซึ่งแตกต่างไปจากระเบียบข้อบังคับของทางราชการ แต่ระเบียบนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ในทางปฏิบัติ ระเบียบก็ไม่ได้แตกต่างจากระเบียบทางราชการมากและถึงแม้จะกำหนดให้อำนาจอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการสามารถมีมติเห็นชอบการจ่ายเงินแตกต่างไปจากระเบียบของทางข้าราชการได้ก็ตาม แต่ต้องไปทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง ตามข้อ 14 วรรคสาม[1] ในทางปฏิบัติอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงถนัดที่จะยึดถือตามระเบียบของทางราชการที่ตนเองถนัด หากจำเป็นจริง ๆ ต้องใช้เงินแตกต่างไปจากระเบียบของทางราชการต้องเสียเวลาไปตกลงกับกระทรวงการคลัง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเงินกองทุนซึ่งหน่วยงานราชการต้องนำไปใช้ แต่ถ้าเป็นเงินอุดหนุนให้กับเอกชนก็อ้างง่าย ๆ ว่าผิดระเบียบ ทำไม่ได้ เมื่อเงินของกองทุนมีอุปสรรคในการใช้ทำงานในเชิงรุกทำให้เงินที่ได้มาจากนายจ้างเนื่องจากไม่จ้างแรงงานคนพิการและต้องจ่ายเงินเข้ากองทุน ตามมาตรา 34 ของ พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 เหลือสะสมเป็นจำนวนมากถึงหลักหมื่นล้านบาท กระทรวงการคลังอ้างว่าการใช้จ่ายเงินของกองทุนเป็นไปอย่างไม่มีคุณภาพ เหลือเงินจำนวนมากจึงให้ส่งเข้าแผ่นดินถึง 2,000 ล้านบาท หากต้องการให้เงินของกองทุนใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการเท่ากับจำนวนเงินที่นายจ้างส่งเข้ากองทุนและให้เงินนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด ต้องให้กองทุนเป็นนิติบุคคลในทำนองเดียวกับกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ตาม พ.ร.บ.กองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 มาตรา 5 มีว่า “ให้จัดตั้ง

[1] ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

กองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า กองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ให้กองทุนเป็นนิติบุคคล...” กองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพมีเงินไหลเข้าเกือบ 2 เท่าของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แต่มีเงินเหลืออยู่ที่กองทุนจำนวนไม่มากในแต่ละปีจึงไม่มีปัญหาเรื่องกระทรวงการคลังนำเงินของกองทุนส่งคืนกระทรวงการคลัง

กองทุนที่เป็นนิติบุคคลสามารถกำหนดกรรมการบริหารกองทุนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ในการนำเงินไปสนับสนุนภาคเอกชนในการไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและสามารถทำงานในเชิงรุก กำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกับเครือข่ายคนพิการและร่วมทำงานไปกับเครือข่ายคนพิการได้ด้วย โดยให้เครือข่ายคนพิการและภาคเอกชนเป็นผู้ให้บริการ ส่วนเจ้าหน้าที่กองทุนเข้าไปสนับสนุนและกำกับให้เป็นไปตามระเบียบและนโยบายของกองทุน เงินของกองทุนที่อยู่ภายใต้หน่วยงานราชการและหน่วยงานราชการนำไปใช้เองย่อมไม่มีหน่วยงานใดที่จะไปกำกับให้ใช้เงินเป็นไปตามระเบียบและนโยบายของกองทุนเพราะหน่วยงานนั้นมีหน้าที่กำกับให้ทำตามระเบียบและนโยบายเอง

นอกจากนี้กองทุนสามารถใช้เงินของกองทุนไปตามความต้องการของคนพิการบนมาตรฐานเดียวกัน การกำหนดเงินอุดหนุนรายหัวไม่ว่าจะเป็นการฝึกอาชีพใดสามารถกำหนดมาตรฐานของหน่วยงานฝึกอาชีพนั้นและรับรองมาตรฐาน จากนั้นผู้ที่ไปอบรมอาชีพสามารถได้รับเงินอุดหนุนรายหัวเพื่อไปจ่ายให้กับศูนย์ฝึกอาชีพที่ตนต้องการไปฝึก ทำให้ศูนย์ฝึกอาชีพแข่งขันกันให้บริการที่ดีเพราะที่ใดให้บริการไม่ดี ไม่เป็นประโยชน์กับคนพิการอย่างแท้จริง คนพิการย่อมไม่ไปใช้บริการที่ศูนย์ฝึกอาชีพนั้น หากหน่วยงานราชการจะมาใช้เงินของกองทุนก็ต้องอยู่ในกติกาเดียวกัน เมื่อเป็นเช่นนี้หน่วยงานราชการย่อมสนใจใช้งบประมาณมากกว่าที่จะใช้เงินของกองทุน เพราะการใช้เงินของกองทุนนอกจากจะถูกกองทุนตรวจสอบแล้ว สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินก็ตรวจสอบด้วย แต่ถ้าใช้เงินงบประมาณมีเพียงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเท่าที่เข้าตรวจสอบ เมื่อหน่วยงานราชการไม่เข้ามาทำงานในเรื่องการให้บริการแต่ทำงานกำกับและเห็นชอบกับนโยบายย่อมทำให้หน่วยงานราชการเล็กลง กะทัดรัด ทำงานได้คล่องตัว แม้เปลี่ยนผู้บริหาร วิธีกำกับยังคงเหมือนเดิม แต่เมื่อใดที่หน่วยงานราชการมาทำงานให้บริการด้วย หากเปลี่ยนผู้บริหาร นโยบายให้บริการมักเปลี่ยนไปด้วย ทำให้นโยบายการให้บริการขาดความต่อเนื่อง และหน่วยงานราชการต้องใหญ่โตเพราะต้องมีเจ้าหน้าที่ให้บริการจำนวนมากตามไปด้วย ทำให้งบประมาณของรัฐหมดไปกับเงินเดือนของบุคลากรเป็นหลัก ไม่มีเงินเหลือมากพอที่จะนำไปพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างจริงจัง

จากประสบการณ์ของผู้เขียนที่ไปดูงานในต่างประเทศพบว่า หน่วยให้บริการส่วนใหญ่เป็นของเอกชน หน่วยงานของรัฐให้เงินอุดหนุนกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานและตามแผนงาน ทำให้คนพิการได้รับบริการที่มีคุณภาพ ในสาธารณรัฐเกาหลี หน่วยให้บริการที่เป็นอาคารสถานที่ซึ่งเป็นของรัฐแต่ให้เอกชนเข้ามาใช้เพื่อให้บริการแก่คนพิการโดยได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ทำให้หน่วยให้บริการของเอกชนมีเป็นจำนวนมาก แต่ประเทศไทย เอกชนที่ต้องการเป็นหน่วยให้บริการต้องหางบประมาณจัดซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เอง ได้รับเพียงเงินอุดหนุนสำหรับให้บริการเท่านั้น ด้วยเหตุนี้หน่วยให้บริการของเอกชนจึงมีอยู่เป็นจำนวนน้อย รัฐจึงต้องเข้ามาทำเอง นั่นหมายความว่า รัฐต้องใช้งบประมาณจัดทำศูนย์บริการและจ้างเจ้าหน้าที่มาให้บริการ หากรัฐบาลไทยมีนโยบายให้เอกชนใช้สถานที่ของรัฐได้เช่นเดียวกับสาธารณรัฐเกาหลี รัฐย่อมประหยัดงบประมาณในส่วนที่เป็นเงินเดือนของราชการ อย่าลืมว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ราชการ ความชั่วไม่มีความดีไม่ปรากฏก็ได้เงินเดือนหนึ่งขั้นแต่เอกชนที่ให้บริการแล้วบริการไม่ดี ไม่มีคนมาใช้ย่อมอยู่ไม่ได้ จึงต้องเปิดช่องให้เอกชนที่ทำงานอย่างมีคุณภาพเข้ามาทำงานให้บริการแทน

กองทุนที่อยู่ภายใต้หน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นกรม นโยบายเปลี่ยนไปตามอธิบดี อธิบดีมักมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย นโยบายย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยทำให้ขาดความต่อเนื่อง แต่กองทุนที่เป็นนิติบุคคลมีกรรมการกองทุนซึ่งอยู่ตามกำหนดระยะเวลา มีผู้จัดการสำนักงานกองทุนที่อยู่ตามกำหนดระยะเวลาด้วย การได้มาซึ่งอธิบดีขึ้นอยู่กับรัฐมนตรีอธิบดีที่มาดูแลกองทุน ส่วนใหญ่มักไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของคนพิการและทิศทางที่พัฒนาศักยภาพของคนพิการซึ่งเปลี่ยนไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว แต่ผู้จัดการสำนักงานกองทุนจะได้มาจากการสรรหา คุณสมบัติสำคัญของผู้บริหารกองทุนต้องมีความรู้เกี่ยวกับคนพิการเป็นอย่างดี เข้าใจโลกที่เปลี่ยนแปลง และทิศทางในการพัฒนาคนพิการ การได้มาซึ่งผู้บริหารกองทุนไม่ได้ขึ้นอยู่กับคนใดคนหนึ่งแต่ขึ้นอยู่กับกรรมการสรรหาที่ต้องมีองค์ประกอบของคนพิการอยู่

1. ให้กองทุนเป็นนิติบุคคล เพื่อให้กองทุนเป็นนิติบุคคลและให้มีการบริหารกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของคนพิการให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องมีงานทำ มีรายได้ พึ่งตนเองได้ ไม่เป็นภาระของสังคมจึงเสนอให้มีการปรับปรุง พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 ดังต่อไปนี้

1.1 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 23 โดยให้ยกเลิกมาตรา 23 เดิมและใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา 23 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้กองทุนเป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การฝึกอาชีพ การสร้างงานให้คนพิการมีงานทำ มีรายได้สามารถพึ่งตนเองได้รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง”

เนื่องด้วยทุกวันนี้ (วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562) คนพิการที่อยู่ในวัยทำงาน (อายุ 15 - 59 ปี) มีจำนวน 850,270 คน แต่มีงานทำเพียง 265,918 คน อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพอิสระเพราะเป็นลูกจ้างภาคเอกชนเพียง ร้อยละ 4.69 และรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.36[2] นั่นหมายความว่ามีคนพิการที่อยู่วัยทำงานว่างงานถึง 584,352 คน หากเราไม่นำเงินของกองทุนมาทุ่มเทในการฝึกอาชีพให้กับคนพิการและผู้ดูแลคนพิการให้มีงาน ให้มีรายได้ คนพิการจำนวน 584,352 คน ต้องเป็นภาระของครอบครัวและสังคมต่อไป การทำให้คนพิการมีรายได้มากขึ้น คนพิการก็จะมีเงินใช้บริโภคมากขึ้นช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจได้มากขึ้น การสร้างงานให้คนพิการมีรายได้ มีประโยชน์ทั้งต่อคนพิการ ครอบครัวของคนพิการและเศรษฐกิจของประเทศชาติด้วย อีกทั้งรายได้ของกองทุนมาจากการจ่ายเงินของนายจ้างที่ไม่ได้จ้างแรงงานคนพิการ ตามมาตรา 34 ของ พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 ด้วยเหตุนี้กองทุนจึงต้องมีวัตถุประสงค์หลักในการฝึกอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่คนพิการเป็นหลัก

1.2 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 25 และ 26 โดยให้ยกเลิกมาตรา 25 และ 26 เดิม และใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา 25 ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยและองค์การคนพิการแต่ละประเภทจำนวนไม่เกินแปดคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนจากภาคธุรกิจอย่างน้อยสองคน เป็นกรรมการ ทั้งนี้ ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้จัดการกองทุนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

“มาตรา 26 ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์ การตัดหนี้เป็นสูญ และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(2) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติแผนงานหรือโครงการ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่าย รวมถึงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการแผนงานหรือโครงการแก่องค์กรภาคเอกชนในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่คณะอนุกรรมการตาม

---

[2] กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, “รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย 31 ธันวาคม 2562 ”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2563 จาก http://dep.go.th/uploads/Docutents/60b071a0-c5b7-4f0b-84460eacb48a72c7%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%94%E0%B8%82%E%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%84%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%20%E0%B8%98.%E0%B8%84.62.pdf

ประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดหรือคณะอนุกรรมการอื่นเสนอ ทั้งนี้ โดยเฉพาะโครงการฝึกอาชีพและสร้างงานให้กับคนพิการ

(3) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกำหนด

(4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทน หรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตามมาตรา 11 ปฏิบัติหน้าที่แทน

(5) สรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้จัดการสำนักงานกองทุน รวมทั้งกำหนดค่าตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้จัดการกองทุน

(6) กำกับการดำเนินงานของผู้จัดการสำนักงานกองทุน พนักงานและลูกจ้างให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(7) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการพัสดุ การบริหารงานบุคคล การเงิน การงบประมาณและทรัพย์สิน การมอบอำนาจ และการดำเนินกิจการโดยทั่วไป รวมทั้งกำหนดอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในกองทุน

(8) พิจารณาอนุมัติค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนให้กรมดำเนินการตามมาตรา 16/2 รวมถึงอนุมัติการจ่ายเงินชดเชยและเยียวยาแก่ผู้เสียหายเนื่องจากการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกำหนด

(9) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”

1.3 แก้ไขเพิ่มเติมให้มีสำนักงานกองทุนและการบริหารกองทุนโดยให้เพิ่มมาตรา ดังต่อไปนี้

“มาตรา 26/1 ให้กองทุนมีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร หรือในจังหวัดอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

“มาตรา 26/2 ให้กองทุนมีผู้จัดการสำนักงานกองทุนคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการบริหารกองทุนแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการกำหนดเงื่อนไขในการทดลองปฏิบัติงานหรือการทำงานในหน้าที่ผู้จัดการสำนักงานกองทุน ให้เป็นไปตามสัญญาจ้างที่คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนด โดยให้มีอายุการจ้างคราวละไม่เกินสี่ปี และดำรงตำแหน่งไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

การทำสัญญาจ้างผู้จัดการสำนักงานกองทุน ให้ประธานกรรมการบริหารกองทุนเป็นผู้มีอำนาจทำสัญญาในนามของกองทุนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารกองทุน”

“มาตรา 26/3 ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการสำนักงานกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(3) สามารถปฏิบัติงานให้แก่กองทุนได้เต็มเวลา

(4) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

(5) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(6) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(7) ไม่เป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เว้นแต่เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแต่พ้นจากตำแหน่งไม่น้อยกว่าสองปี

(8) ไม่เป็นกรรมการบริหาร หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแต่พ้นจากตำแหน่งไม่น้อยกว่าสองปี

(9) ไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(10) ไม่ดำรงตำแหน่งอื่นใดในนิติบุคคลที่มีการประกอบกิจการในลักษณะที่เป็นการแข่งขันกับกองทุน

(11) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับกองทุน หรือในกิจการที่กระทำให้แก่กองทุนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการบริหารกองทุนมอบหมายให้เป็นกรรมการในบริษัทที่กองทุนเป็นผู้ถือหุ้น

(12) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนด

และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับคนพิการมาเป็นอย่างดี

(2) มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องการฝึกอาชีพ การสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่คนพิการ

(3) มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในการทำงานกับเครือข่ายและการสร้างเครือข่ายของคนพิการ โดยเฉพาะในเรื่องการประกอบอาชีพของคนพิการ”

“มาตรา 26/4 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามอายุการจ้าง ผู้จัดการสำนักงานกองทุน พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 26/2

(4) คณะกรรมการบริหารกองทุนมีมติเห็นสมควรให้เลิกจ้าง”

“มาตรา 26/5 ผู้จัดการสำนักงานกองทุน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามกฎหมายและวัตถุประสงค์ของกองทุน

(2) ศึกษา วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการของกองทุน รวมทั้งเสนอเป้าหมาย แผนงาน โครงการ แผนการดำเนินงานประจำปีของกองทุน และแผนการเงินและงบประมาณประจำปีต่อคณะกรรมการ โดยเฉพาะในเรื่องการฝึกอบรมอาชีพและการสร้างงานให้กับคนพิการ

(3) จัดทำรายงานและการบัญชีของกองทุน และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

(4) ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ

(5) ประสานงานกับองค์กรเอกชนในการจัดอบรมฝึกอาชีพให้กับคนพิการและสร้างงานให้กับคนพิการให้มีรายได้เลี้ยงตนเอง

(6) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุหรือทรัพย์สินอื่นของทางราชการ ตามมาตรา 20/2 (8)

(7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย”

“มาตรา 26/6 ผู้จัดการสำนักงานกองทุนต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของกองทุนในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้จัดการสำนักงานกองทุนเป็นผู้แทนของกองทุน เพื่อการนี้ผู้จัดการสำนักงานกองทุนจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด”

“มาตรา 26/7 ให้ประธานกรรมการบริหารกองทุน กรรมการบริหารกองทุน ผู้จัดการสำนักงานกองทุน และพนักงานของกองทุน เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ให้ประธานกรรมการบริหารกองทุน กรรมการบริหารกองทุน และผู้จัดการสำนักงานกองทุน เป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ให้ประธานกรรมการบริหารกองทุน กรรมการบริหารกองทุน และอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามมาตรา 26 (4) ได้รับค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด”

1.4 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 29 โดยให้ยกเลิกมาตรา 29 เดิม และใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา 29 ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนทุกรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ”

1.5 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 32 โดยให้ยกเลิกมาตรา 32 เดิม และใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา 32 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุนตามมาตรา 25 คณะอนุกรรมการในคณะกรรมการบริหารกองทุนตามมาตรา 26 (4) และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนตามมาตรา 30 โดยอนุโลม”

1.6 แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 34/1 โดยมีข้อความดังต่อไปนี้

“มาตรา 34/1 เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 ให้กรมเป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงิน เพื่อนำส่งเป็นรายได้กองทุน โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

2. สนับสนุนให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปสามารถบริการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คนพิการ

2.1 ให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปให้ความสำคัญในการฝึกอาชีพ จัดหางาน และสร้างอาชีพอิสระให้แก่คนพิการ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า คนพิการว่างงานอยู่เป็นจำนวนมาก ย่อมตกเป็นภาระของครอบครัว สังคมและสร้างปัญหาทางเศรษฐกิจเนื่องการขาดกำลังซื้อของคนพิการ จึงกำหนดให้กองทุนมีวัตถุประสงค์หลักในการฝึกอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่คนพิการเป็นสำคัญ เมื่อกองทุนให้น้ำหนักในเรื่องสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่คนพิการ แต่ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แล้วไม่ได้ทุ่มเทในการใช้เงินของกองทุนเพื่อจัดหางาน ฝึกอาชีพอิสระให้แก่คนพิการ รวมทั้งส่งเสริมให้คนพิการประกอบอาชีพอิสระ และศูนย์บริการคนพิการทั่วไปมีเพียงไม่กี่แห่งที่มีศักยภาพในการรวบรวมผลิตภัณฑ์ของคนพิการเพื่อช่วยคนพิการในการจัดจำหน่าย หรือทำการตลาดให้ ทั้งตลาดชุมชนหรือตลาดออนไลน์ เมื่อเป็นเช่นนี้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปที่รับเงินจากกองทุนจึงจำเป็นต้องทุ่มเทและให้ความสำคัญในการให้บริการ ในการฝึกอาชีพ จัดหางาน สนับสนุนให้คนประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งรวบรวมสินค้าของคนพิการในชุมชนเพื่อจัดจำหน่ายในชุมชน หรือออนไลน์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด ทั้งนี้เพื่อทำการตลาดให้แก่คนพิการที่มาฝึกอาชีพที่ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป การฝึกอาชีพแล้วปล่อยทิ้งไปไม่ช่วยเหลือคนพิการอย่างครบวงจรจนให้คนพิการมีรายได้ ย่อมไม่เกิดประโยชน์แก่คนพิการแต่อย่างใด เพราะหัวใจสำคัญอยู่ที่ให้คนพิการมีรายได้ เงินกองทุนที่ใช้จ่ายไปย่อมสูญเปล่า เพื่อให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปทุ่มเทงานดังกล่าวต้องให้เงินอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 20/4 โดยยกเลิกมาตรา 20/4 และใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา 20/4 ให้ศูนย์บริการคนพิการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) สำรวจ ติดตามสภาพปัญหาคนพิการ และจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(2) ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูสมรรถภาพ ฝึกอาชีพ จัดหางาน สนับสนุนในการประกอบอาชีพอิสระ แก่คนพิการ

(3) ให้บริการรวบรวมสินค้าของคนพิการในชุมชนเพื่อจัดจำหน่ายในชุมชน หรือออนไลน์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด

(4) ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์สวัสดิการ และความช่วยเหลือตามที่คนพิการร้องขอ และตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด รวมทั้งการให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิประโยชน์แก่คนพิการ

(5) เรียกร้องแทนคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ให้ความช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตามความต้องการ จำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล

(7) ประสาน คัดกรอง ส่งต่อ และให้ความช่วยเหลือคนพิการหรือผู้ที่มีแนวโน้มว่า จะพิการให้ได้รับการดูแลรักษาพยาบาลที่เหมาะสม

(8) ประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเพื่อให้ ความช่วยเหลือคนพิการตามประเภทความพิการ

(9) ติดตามและประเมินผล และรายงานเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ตาม พระราชบัญญัตินี้และการดำรงชีวิตของคนพิการ

(10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่ คณะกรรมการหรือสำนักงานมอบหมาย

ให้กองทุนสนับสนุนงบประมาณสำหรับบริการตาม (2) และ (3) แก่ศูนย์บริการคนพิการเป็นลำดับต้น ๆ รวมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณในการบริหารโครงการไม่เกินร้อยละสิบ แต่ไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าของเงินอุดหนุนที่กองทุนจัดสรรให้

การให้บริการแก่คนพิการ ให้ศูนย์บริการคนพิการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อได้รับการร้องขอจากศูนย์บริการคนพิการ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองและสิทธิประโยชน์คนพิการเป็นสำคัญ ในกรณีที่มีปัญหาการดำเนินการ ให้ศูนย์บริการคนพิการรายงานต่อสำนักงานเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยหรือดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของศูนย์บริการคนพิการแต่ละประเภท การดำเนินงานและการให้บริการแก่คนพิการของศูนย์บริการคนพิการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ”

2.2 ให้รัฐสนับสนุนให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปสามารถใช้อาคาร สถานที่ และที่ดินของรัฐเป็นที่ตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าจากการดูงานของผู้เขียนที่สาธารณรัฐเกาหลีพบว่า รัฐบาลเกาหลีมีนโยบายให้เอกชนเข้าไปใช้สถานที่ราชการเพื่อให้บริการแก่คนพิการในเรื่องต่าง ๆ โดยได้รับเงินอุดหนุนในการให้บริการนั้นด้วย ส่วนประเทศไทย องค์กรเอกชนต้องจัดหางบประมาณมาจัดซื้อที่ดินหรือใช้ที่ดินของตนเองและหางบประมาณมาจัดสร้างอาคารหรือใช้อาคารของตนเองมาตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไป เมื่อเป็นเช่นนี้ ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปจึงมีจำนวนน้อยไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะคนพิการในชนบท ยิ่งการให้บริการที่มีคุณภาพยิ่งน้อยลงไปอีก เมื่อเป็นเช่นนี้ รัฐบาลควรมีนโยบายในทำนองเดียวกันกับสาธารณรัฐเกาหลี จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 20/2 โดยเพิ่มเติมวรรคสอง ด้วยข้อความดังต่อไปนี้

“เมื่อศูนย์บริการคนพิการทั่วไปได้ขอใช้ที่ราชพัสดุหรือทรัพย์สินอื่นของทางราชการตาม (8) ของวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของหรือรับผิดชอบดูแลที่ราชพัสดุหรือทรัพย์สินอื่นของทางราชการยินยอมให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปใช้ประโยชน์ได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

2.3 สนับสนุนให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปร่วมกันจัดตั้งสมาคมสภาศูนย์บริการคนพิการทั่วไปแห่งประเทศไทย

เพื่อให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปทำงานกันได้อย่างมีคุณภาพ ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปจึงสมควรรวมตัวกันเพื่อร่วมกันคิด พัฒนานวัตกรรม เพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนพิการมากขึ้นไปเรื่อย ๆ หากศูนย์บริการคนพิการทั่วไปได้รับการสนับสนุนร่วมกันจัดตั้งเป็นสมาคมสภาศูนย์บริการคนพิการทั่วไปแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอาชีพคนพิการที่สร้างกำไรหรือรายได้ที่ดีให้แก่คนพิการ และทำงานเป็นหน่วยรวบรวมสินค้าของคนพิการมาแปรรูป และทำหน้าที่ทางการตลาดช่วยจำหน่ายสินค้าของคนพิการทั้งที่เป็นวัตถุดิบและแปรรูปแล้วไปในท้องตลาดต่าง ๆ รวมทั้งการจัดจำหน่ายออนไลน์ ย่อมเป็นการช่วยคนพิการให้มีรายได้อย่างครบวงจร โดยให้สมาคมนี้ได้รับงบประมาณการดำเนินงานจากงบประมาณแผ่นดินหรือจากกองทุน สมาคมสภาศูนย์บริการคนพิการทั่วไปแห่งประเทศไทยย่อมสามารถใช้กำไรจากการช่วยจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมของคนพิการมาใช้ใน

งานวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอาชีพที่สามารถสร้างกำไรและรายได้ที่ดีแก่คนพิการ สมาคมสภาศูนย์บริการคนพิการทั่วไปแห่งประเทศไทยทำงานได้ดีมีคุณภาพมากเท่าใดย่อมส่งเสริมให้คนพิการ มีกำไรดีหรือมีรายได้ดีกันถ้วนหน้า เมื่อคนพิการมีรายได้ดีย่อมมีการใช้จ่ายเงินเพื่อการบริโภคอันสามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้นไปด้วย เพราะแต่เดิมคนพิการเป็นภาระ เมื่อได้เปลี่ยนเป็นพลังย่อมเป็นเรื่องที่ดีและสมควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างยิ่ง

เพื่อให้ศูนย์บริการคนพิการสามารถจัดตั้งสมาคมสภาศูนย์บริการคนพิการทั่วไปแห่งประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์ดังที่กล่าวมาแล้วและได้งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจากงบประมาณแผ่นดินหรือจากกองทุนจึงสมควรให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 20/4 วรรคหก และวรรคเจ็ด

“ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปสามารถร่วมกันจัดตั้งสมาคมสภาศูนย์บริการคนพิการทั่วไปแห่งประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์วิจัยพัฒนาหลักสูตรการฝึกอาชีพของคนพิการเพื่อให้อาชีพของคนพิการมีกำไรดีหรือรายได้ดี และวัตถุประสงค์ในการรวบรวมวัตถุดิบของคนพิการมาจัดจำหน่ายหรือแปรรูป อีกทั้งเป็นตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ สินค้าของคนพิการในทุกรูปแบบไม่ว่าในรูปแบบของตลาดชุมชนหรือตลาดออนไลน์หรือรูปแบบอื่นใด และวัตถุประสงค์อื่นอันเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ให้สมาคมสภาศูนย์บริการคนพิการทั่วแห่งประเทศไทยตามวรรคหก ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานจากงบประมาณแผ่นดินหรือจากกองทุนอย่างเพียงพอ”

3. แก้ไขเพิ่มเติมมาตราอื่น ๆ

เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเรื่องให้กองทุนเป็นนิติบุคคลตามข้อ 1 และกำหนดบทบาทของศูนย์บริการคนพิการทั่วไปตามข้อ 2 โดยมีจุดมุ่งหมายชัดเจนที่จะให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการมีรายได้กันอย่างถ้วนหน้า และได้รับบริการอื่น ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในเรื่องนี้ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตราต่าง ๆ ของพ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 ผู้เขียนจึงเห็นสมควรที่จะใช้โอกาสนี้ในการแก้ไขเพิ่มเติมมาตราอื่น ๆ ไปพร้อมกัน ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อที่จะทำงานครั้งเดียวและให้คนพิการได้รับประโยชน์สูงสุด ผู้เขียนจึงเสนอขอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตราต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 แก้ไของค์ประกอบและอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตามมาตรา 5 และมาตรา 6 รวมถึงองค์ประกอบของอนุกรรมการ ตามมาตรา 11

ตั้งแต่มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตัวแทนคนพิการไม่ว่าจะเป็นตัวแทนขององค์กรคนพิการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิล้วนแต่เป็นเพศชาย ไม่มีเพศหญิง แม้แต่อนุกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการดังกล่าวก็ล้วนแต่ไม่มีอนุกรรมการที่เป็นสตรีพิการในทุกชุด เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สตรีพิการได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติและอนุกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการดังกล่าวจึงเห็นสมควรให้มีกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติต้องเป็นสตรีพิการไม่น้อยกว่า 2 คน และเป็นอนุกรรมการที่เป็นสตรีพิการอย่างน้อย 1 คนในทุกชุด กรรมการสตรีพิการนั้นอาจจะมาจากตัวแทนขององค์กรคนพิการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อเป็นเช่นนี้ ทุกครั้งที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ อธิบดีกรมส่งเสริมละพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในฐานเลขานุการของคณะกรรมการโดยตำแหน่งควรได้ปรึกษาหารือกับองค์กรของคนพิการว่าองค์กรคนพิการจะสามารถส่งผู้แทนของตนเป็นสตรีพิการได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ต้องแต่งตั้งสตรีพิการเข้ามาเป็นกรรมการให้ถูกต้องตามกฎหมาย

ในเรื่องอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกฎหมายที่ได้มีการเสนอแก้ไขในบทความนี้ไปด้วย

โดยให้ยกเลิกมาตรา 5 และ 6 และใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้แทนสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยและองค์การคนพิการแต่ละประเภทจำนวนไม่เกินแปดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์การคนพิการนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหกคนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง ทั้งนี้ กรรมการต้องเป็นสตรีพิการไม่น้อยกว่าสองคน

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในกรมเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

“มาตรา 6 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอนโยบาย แผนหลัก และโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวต้องคำนึงถึงพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่คนพิการ

(2) ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 20 (6) มาตรา 33 มาตรา 34 วรรคหนึ่ง และมาตรา 37 วรรคหนึ่ง

(3) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายหรือกฎหมายอื่นใดของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อคนพิการ

(4) กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เงินอุดหนุน สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(5) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กรมสามารถดำเนินการตามมาตรา 16/2 และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

(6) พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(7) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมถึงสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการแผนงานหรือโครงการแก่องค์กรภาคเอกชนในอัตราส่วนที่เหมาะสม ระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน ระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดหนี้เป็นสูญโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(8) จัดกิจกรรมหลักระดับชาติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(9) อนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุน ในส่วนที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุน

(10) กำหนดมาตรฐาน ให้การรับรองหรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(11) กำกับดูแลผู้จัดการสำนักงานกองทุน ในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุหรือทรัพย์สินอื่นของทางราชการ ตามมาตรา 20/2 (8) เพื่อให้เกิดศูนย์บริการคนพิการทั่วไปได้อย่างทั่วถึงทั้งประเทศ

(12) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด”

โดยให้ยกเลิกมาตรา 11 และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เป็นการทั่วถึงให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัดและคณะอนุกรรมการอื่น เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

องค์ประกอบ คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม และการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะตามวรรคหนึ่งให้มีคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา 19 อย่างน้อยหนึ่งคน และให้มีสตรีพิการอย่างน้อยหนึ่งคน เป็นอนุกรรมการ

ให้นำความในมาตรา 10 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม”

3.2 แก้คำนิยามในมาตรา 4

เนื่องจากแต่เดิมผู้อำนวยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นเลขานุการ ปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติได้เปลี่ยนเป็นกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขคำนิยามจากคำว่า “สำนักงาน” มาเป็น “กรม” และจากคำว่า “ผู้อำนวยการ” มาเป็น “อธิบดี” ในโอกาสเดียวกันนี้ เห็นควรถือโอกาสแก้ไขคำนิยามอื่น ๆ ไปด้วย

โดยให้ยกเลิกมาตรา 4 และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

“การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด อย่างบูรณาการ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการ การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

“การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ” หมายถึง ความแตกต่าง การกีดกัน หรือการจำกัดบนพื้นฐานของความพิการซึ่งมีความมุ่งประสงค์ หรือส่งผลให้เป็นการเสื่อมเสียหรือทำให้ไร้ผลซึ่งการยอมรับ การอุปโภคหรือการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเป็นพลเมืองหรือด้านอื่น ๆ รวมถึงการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ รวมทั้งการปฏิเสธการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

“การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงที่จำเป็นและเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดภาระอันเกินควรหรือเกินสัดส่วน เฉพาะในกรณีที่จำเป็นเพื่อประกันว่าคนพิการได้อุปโภคและใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“องค์การคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ

“ผู้ช่วยคนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“กรม” หมายความว่า กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้”

3.3 ยกระดับคณะอนุกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการขึ้นมาเป็นคณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

แต่เดิมนั้นคณะอนุกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ อำนาจหน้าที่ต้องอาศัยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมอบหมายมาให้ การวินิจฉัยว่ากรณีใดเป็นการเลือกปฏิบัติก็จำเป็นต้องเสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเห็นชอบ เพราะเป็นอำนาจของคณะกรรมการดังกล่าว ทำให้การวินิจฉัยคดีขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการล่าช้า อีกทั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติไม่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญงานด้านคุ้มครองสิทธิ จึงเห็นสมควรให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติไปอยู่ในความดูแลของกระทรวงยุติธรรมโดยให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิ กระทรวงยุติธรรม มาทำหน้าที่แทนอธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นอกจากนี้ กรมคุ้มครองสิทธิยังมีหน่วยงานคุ้มครองสิทธิในทุกจังหวัดจึงไม่จำเป็นต้องสร้างหน่วยงานในระดับจังหวัดขึ้นมาใหม่เพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการจากคนพิการ ด้วยเหตุนี้จึงเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 16 โดยให้ยกเลิกความในมาตรา 16 และให้ใช้ข้อความใหม่ดังต่อไปนี้แทนและเพิ่มเติม มาตรา 16/1 ถึง 16/6 ดังต่อไปนี้

“มาตรา 16 ให้มีคณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการเรียกโดยย่อว่า “กขป.” จำนวนไม่เกินเก้าคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยและองค์การคนพิการแต่ละประเภทร่วมกันเสนอชื่อจำนวนไม่เกินห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนไม่เกินสี่คน

ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิ กระทรวงยุติธรรมเป็นเลขานุการ และให้อธิบดีคุ้มครองสิทธิแต่งตั้งข้าราชการในกรมเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ประธานกรรมการ กขป. ตามวรรคหนึ่ง ให้มาจากการเลือกกันเองของกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ให้อธิบดีคุ้มครองสิทธิจัดให้มีการประชุมบุคคลที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้วเสนอประธานกรรมการเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง

ประธานกรรมการ กขป. และกรรมการ กขป. ตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญมีผลงานและประสบการณ์ด้านหนึ่งด้านใดที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ การศึกษา วิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี สถาปัตยกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดการความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือด้านสวัสดิการสังคม”

“มาตรา 16/1 ให้ประธานกรรมการ กขป. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้แทนของ กขป. ในการติดต่อประสานและดำเนินการขับเคลื่อนการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการร่วมกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษาวิเคราะห์ ตรวจสอบข้อเท็จจริงซึ่งอาจได้รับจากคำร้องขอหรือพบเห็นเองและทำความเห็นเสนอ กขป. เกี่ยวกับการสั่งรับการร้องขอหรือรับเรื่องไว้พิจารณาหรือไม่

(3) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรวบรวมข้อเท็จจริงและการจัดทำร่างการวินิจฉัยกลางเพื่อเสนอต่อ กขป.

(4) ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุแห่งการร้องขอ การจัดทำข้อเสนอทางนโยบาย การวิเคราะห์มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติที่เป็นธรรมต่อคนพิการ ยุทธศาสตร์ มาตรการ วิธีปฏิบัติเพื่อเสนอแนะแนวทางการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการเพื่อเสนอต่อ กขป.

(5) ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทก่อนเสนอ กขป. พิจารณาและจะเสนอให้มีการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการแทนก็ได้

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก กขป. หรือตามที่กฎหมายกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของประธานกรรมการ กขป. เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และทำงานเต็มเวลาโดยมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

“มาตรา 16/2 ให้ กขป. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงานและมาตรการ กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการป้องกันและขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ

(2) เสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงสิทธิต่าง ๆ ที่คนพิการพึงได้รับและดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการในสังคม

(3) ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทก่อนมีการวินิจฉัยการร้องขอ หรือดำเนินการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทในกรณีประธานกรรมการ กขป. ไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ โดยสามารถแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยปฏิบัติหน้าที่แทนได้

(4) รวบรวมข้อเท็จจริงในข้อพิพาทและวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดกระทำการซึ่งมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

(5) จัดทำรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการและผลการดำเนินงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละครั้ง

(6) ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการร้องขอ การรวบรวมพยานหลักฐาน การไกล่เกลี่ยและการวินิจฉัย รวมทั้งประกาศกำหนดแบบการร้องขอและสัญญาประนีประนอมข้อพิพาทหรือวิธีปฏิบัติอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(7) มอบหมายให้ประธานกรรมการ กขป. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบจัดทำสำนวนสอบข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัตินี้

(8) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทน

(9) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานกรรมการ กขป. หรือกรรมการ กขป. มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมิใช่การมาประชุม ให้ประธานกรรมการ กขป. หรือกรรมการ กขป. หรืออนุกรรมการใน กขป. หรือผู้ไกล่เกลี่ยอาจได้รับค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายอื่นตามอัตราและ

รายการที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ส่วนค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ออกประกาศกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรม เพื่อให้มีระบบงาน อาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์รองรับและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของประธานกรรมการ กขป. และกรรมการ กขป. รวมทั้งคณะอนุกรรมการใน กขป. ตามพระราชบัญญัตินี้”

“มาตรา 16/3 เมื่อประธานกรรมการ กขป. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยแล้ว ให้รายงานผลการไกล่เกลี่ยต่อ กขป. ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ บุคคลดังกล่าวจะจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมข้อพิพาทขึ้นหรือจะขอให้เรียกคู่กรณีมาทำสัญญาประนีประนอมข้อพิพาทก็ได้

เมื่อ กขป. เห็นว่าสัญญาประนีประนอมข้อพิพาทไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญาประนีประนอมข้อพิพาทนั้น”

“มาตรา 16/4 คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการตามมาตรา 15 มีสิทธิร้องขอต่อ กขป. ให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ คำสั่งของ กขป. ให้เป็นที่สุด

การร้องขอตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินให้แก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติต่อคนพิการได้ และหากการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

ในกรณีที่ กขป. วินิจฉัยว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ให้มีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสม เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ให้มีการชดเชยและเยียวยาผู้เสียหายตามเห็นสมควร”

“มาตรา 16/5 การร้องขอในกรณีการกระทำใด ๆ ซึ่งเข้าองค์ประกอบในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้และมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นได้กำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรืออายุความไว้ เมื่อ กขป. ได้มีคำสั่งรับเรื่องไว้พิจารณาแล้ว ให้กำหนดระยะเวลาหรืออายุความตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเป็นอันสะดุดหยุดลง

คำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาดของ กขป. ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คู่กรณีที่ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาดดังกล่าวเสนอคำร้องต่อศาลที่อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป

“มาตรา 16/6 ให้นำความตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาใช้บังคับกับการประชุมของ กขป. หรือคณะอนุกรรมการใน กขป. โดยอนุโลม”

3.4 กำหนดโทษสำหรับนิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคลใดที่ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนไปดำเนินงานกิจการต่าง ๆ แล้วนำเงินอุดหนุนไปเป็นประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้มีการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่นิติบุคคล คณะบุคคล และบุคคลทั่วไปเพื่อนำไปดำเนินโครงการที่เป็นประโยชน์แก่คนพิการ โดยทั่วไปมักจะจัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไป และมักมีข่าวคราวว่า ผู้บริหารนิติบุคคลหรือบุคคลที่ได้รับเงินอุดหนุน ได้นำเงินอุดหนุนไปใช้ประโยชน์ส่วนตน ไม่ได้นำไปใช้ดำเนินโครงการเพื่อเป็นประโยชน์ต่อคนพิการตามที่ได้แจ้งความจำนงไว้ในโครงการที่ขอเงินอุดหนุน เพื่อเป็นการปราบปรามไม่ให้มีการกระทำการทุจริตดังกล่าวและถ้าหากมีย่อมควรจะมีการลงโทษกันอย่างจริงจัง จึงได้มีการเสนอให้เพิ่มเติม มาตรา 41/1 มีข้อความดังต่อไปนี้

“มาตรา 41/1 กรณีที่ผู้บริหารสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย หรือองค์การคนพิการแต่ละประเภท หรือนิติบุคคลอื่น หรือคณะบุคคล หรือบุคคลใด ใช้เงินอุดหนุนเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีบุคคลที่กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งนำเงินมาคืนให้กองทุนครบตามจำนวนที่ใช้ไปโดยมิชอบ ให้ศาลพิจารณาลดโทษ รอการลงโทษ หรือยกเว้นโทษตามที่เห็นสมควร”

หากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นนิติบุคคลและศูนย์บริการคนพิการทั่วไป มีวัตถุประสงค์ชัดเจนที่จะฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเพื่อให้ช่วยเหลือตนเองได้ ให้คนพิการได้รับการอบรมเรื่องอาชีพและสนับสนุนให้นำเอาอาชีพที่อบรมไปสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว เมื่อศูนย์บริการคนพิการทั่วไปที่ยังมีอยู่จำนวนไม่มากได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งทั่วประเทศ เพื่อให้บริการฝึกอาชีพและสร้างรายได้ให้กับคนพิการได้อย่างทั่วถึง โดยวางแผนตามแผนปฏิรูปประเทศไทย 20 ปี มุ่งเน้นให้คนพิการมีงานทำเพิ่มเป็นร้อยละ 80 ของคนพิการที่อยู่ในวัยทำงานหรือเพิ่มเป็นจำนวน 680,216 คน จากปัจจุบันที่คนพิการในวัยทำงานมีงานทำเพียง 265,918 คน นอกจากจะเปลี่ยนคนพิการจากการเป็นภาระของครอบครัวและสังคม ยังทำให้คนพิการมีพลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการใช้จ่ายรายได้ของตนที่ได้มาจากการประกอบอาชีพ ดังนั้น การพัฒนาคนพิการให้มีรายได้มีแต่ได้ไม่มีเสีย ด้วยเหตุนี้ ภาครัฐ ภาคเอกชนและคนพิการจึงต้องระดมสรรพกำลังมาช่วยกันทำงานเพื่อให้แผนที่วางไว้บรรลุผลอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนพิการ ครอบครัวของคนพิการและประเทศไทย

บรรณานุกรม

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. “รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย 31 ธันวาคม 2562.” http://dep.go.th/uploads/Docutents/60b071a0-c5b7-4f0b-84460eacb48a72c7%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%94%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%84%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%20%E0%B8%98.%E0%B8%84.62.pdf, 25 มกราคม 2563.